

مطالعه و فنون آن

گرچه خواندن یکی از اجزای اصلی مطالعه است اما مطالعه فقط شامل خواندن متون درسی نیست. مطالعه فرآیندی هدفمند است که برای رسیدن به مقصود و منظور معینی تدارک دیده می شود. مطالعه متون درسی مراحل گوناگونی دارد که با توجه به موضوع و ماده درسی می تواند متفاوت باشد. به عنوان مثال مطالعه دانشجو برای موفقیت در امتحان معادلات دیفرانسیل با مطالعه برای موفقیت در امتحان درس معارف اسلامی تفاوت دارد. اولین نکته ای که در این زمینه باید مورد توجه قرار گیرد این است که برای هر ماده درسی روش مناسب مطالعه خاص آن درس را به کار ببریم. روش مناسب مطالعه روشی است که دانشجو را قادر سازد به آن سطح یادگیری که برای موفقیت در ماده درسی لازم است دست یابد.

روش یادداشت برداری از کتابهای درسی

این روش به دانشجو در فهم صحیح موضوع درسی کمک می نماید و او را وادار می نماید تا به جای اینکه درس را سطحی بخواند و رها کند در مورد آن تفکر نماید.

کتابها و جزوه های خود را به طور مستمر مرور کنید تا موضوع درسی همیشه در ذهن شما حاضر باشد. در حالی که مطالعه می کنید سوالاتی را که هنگام امتحان خواهد آمد حدس بزنید.

هر اصطلاح، تعریف و یا فرمولی را که برای شما مبهم است یادداشت نمایید.

می توانید کارت هایی داشته باشید و هر سؤال یا اصطلاح را در پشت کارت بنویسید و در قسمت روی کارت جواب یا شرح سؤال را بنویسید.

در صورت امکان سعی کنید جواب را با زبان خودتان بیان کنید.

ترتیب کارت ها را تغییر دهید تا جوابها را فقط بر اساس ترتیب آنها حفظ نکنید.

به قسمت بالای کارت، یا پشت کارت که سؤال یا اصطلاح مبهم نوشته شده نگاه کنید و سعی کنید که پاسخ آن را بیان کنید، اگر جواب را نمی دانید آن را دوباره در انتهای کارتها قرار دهید، جواب را مرور کنید و این کار را آن قدر ادامه دهید تا تمام مطالب را فرا گیرید.

یادداشت های خود را دائماً همراه داشته باشید. وقت های بیکاری را در طول روز برای مرور کارتها استفاده نمایید، به عنوان مثال وقتی منتظر اتوبوس هستید یا در ماشین منتظر نشسته اید آنها را بخوانید.

با یکی از همکلاسی هایتان در کلاس در مورد معلومات و اصطلاحات موضوعات درسی مباحثه نمایید، این روش به شما کمک می نماید تا از نحوه بیان پاسخها توسط همدیگر مطلع شوید.

راهکارهای دوره کردن

فهرستی از نکات مهم را در حال مطالعه تهیه نمایید. این کار به شما کمک می کند تا نکات اصلی که در امتحان خواهند آمد از قبل داشته باشید. فرمولها و اصطلاحات و نظریه ها و تعاریف مهم را یادداشت نمایید تا به طور مستمر آنها را مرور نمایید.

خلاصه ای را تنظیم کنید که موضوعات مهم واحد درسی و ارتباط بین آنها را در بر داشته باشد. این خلاصه ها لازم است شامل اصلی ترین موضوعات باشد. نقشه یا شکل هندسی از این موضوعات و ارتباط آنها تهیه کنید تا در یادآوری معلومات به آسانی به شما کمک نماید.

در صورت امکان ملاحظات و قسمتهای مهمی از کتاب را بر روی یک نوار صوتی ضبط کنید به صورتیکه با یک واکمن قابل استفاده باشد. نوار به شما کمک می کند که موضوعات مهم را در حالیکه راه می روید و یا رانندگی می کنید، مرور نمایید .

برای فرمولها، اصطلاحات و لغاتی که لازم است حفظ نمایید، کارت های یادداشت تهیه کنید. در یک طرف کارت موضوع را و در طرف دیگر سؤالات را یادداشت نمایید. کارتهای یادداشت برای ارزیابی قدرت حفظ شما و یادآوری موضوعات مهم بسیار کمک کننده اند .

اگر هر هفته مطالعه محتوای تدریس شده انجام شود، دانشجو می تواند مسائل واقعی داشته باشد که در رابطه با آن با استاد خود صحبت نماید. این استراتژی باعث می شود که فاصله روانی بین استاد و دانشجو کاهش یابد و این امر باعث می شود که نه تنها درک بهتری از درس پیدا شود بلکه از نگرش و نقطه نظرات استاد نسبت به درس نیز اطلاع حاصل شود .

حدس زدن محتوای امتحان

یکی از نکات مهم در موفقیت در امتحان حدس زدن محتوای سؤالات امتحان توسط دانشجو می باشد. در این خصوص به دانشجو مطالب ذیل توصیه می گردد :

به دقت هر جزوه و یا خلاصه ای را که استاد قبل از امتحانات توزیع می کند مطالعه کنید .

از استاد در مورد نحوه امتحان سؤال کنید، اینکه سؤالات تستی هستند یا تشریحی یا و ...

به نکاتی که استاد در آخرین جلسه قبل از امتحان مطرح می کند به دقت توجه کنید .

سؤالاتی را بنویسید و فکر کنید که اگر استاد بودید این سؤالات را مطرح می کردید، سعی کنید به آنها جواب بدهید .

امتحانات قبلی همین استاد را مرور کنید .

با دوستان خود در مورد محتوای امتحان و سؤالات امتحانی تبادل نظر کنید .

برای حدس زدن سؤالات امتحانی به این قبیل کارهای استاد توجه کنید :

١) زمانی که استاد نکته معینی را چند بار تکرار می کند .

٢) مواردی را که استاد روی تخته می نویسد .

٣) زمانی که بعضی از موارد مطرح شده را دوباره مرور می کند .

٤) زمانی که استاد سؤالاتی را برای دانشجویان در کلاس مطرح می کند .

٥) زمانی که می گوید این در امتحان می آید .

اصول اساسی ارائه سمینار و سخنرانی

برای ارائه سمینار موارد ذیل به دانشجویان تأکید گردد :

چهار چوب کار را مشخص کنید .

- افکار سخنرانی را به افکار شنوندگان دانشجو و مسائل مورد توجه آنها نزدیک کنید .

- سخنرانی تان را با صحبت از امور مشترک بین خودتان و دانشجویان شروع کنید تا در همان خط فکری قرار بگیرند .

- بعد از مقدمه، نکته اصلی سخنرانی را مطرح و ترکیب سخنرانی را برای حاضران مشخص کنید .
 - سخنرانی خودتان را به یک موضوع اختصاص دهید و آن را به اجزای کوچکتری که امکان درک آنها وجود دارد تقسیم کنید .
 - چند بار درمورد ارائه سخنرانی تان تمرین کنید و در صورت امکان آن را بوسیله نوار صوتی یا تصویری ضبط کنید و نزد دوستان نزدیک تان آن را تمرین کنید .
 - فنون القای مطلب: سخنرانی را با یک نکته یا قصه جالب کوچکی آغاز کنید و یا با ژستهای حرکتی اثرگذار شنوندگان را جذب کنید .
 - با افراد، روشن صحبت کنید و به صورت مجهول صحبت نکنید .
 - در تمام طول سخنرانی ارتباط چهره ای خود را با شنوندگان حفظ کنید .
 - سخنرانی را با صدای رسا و لحن کلامی مناسب که متناسب با موضوع تغییر می کند ارائه کنید .
 - ژستهای خطایی را همراه با تغییر موضوع تغییر دهید. ژستهای خطایی عبارتند از به کار گرفتن حرکات جسمانی یا تغییر صدا یا کلیه مواردی که توجه شنوندگان را جلب می نماید .
 - سوالاتتان را برای شنوندگان طرح نمایید تا به صورت فعال با سخنرانی شما همراه شوند .
 - سخنرانی را با خلاصه کردن نکات اصلی و نظریات به پایان ببرید .
 - وقتی را به سوالات شنوندگان و بحث در موارد زیر اختصاص دهید :
- محتوا و افکار طرح شده یا طرح نشده
- خلاصه
- روش ارائه سخنرانی
- به کارگیری وسایل سمعی و بصری
- قبل از شروع سخنرانی مطمئن شوید که تجهیزات آن از ارائه سخنرانی از آنها استفاده می کنید آماده هستند و مطابق خواسته های شما کار می کنند. به عنوان مثال ممکن است دستگاه کامپیوتر دانشگاه بر برنامه ای که شما برای ارائه موضوع تحقیق به کار می برید منطبق نباشد .
 - زودتر از زمان شروع به محل سخنرانی بروید و مطمئن شوید که همه وسایل آماده هستند و مطمئن شوید که همه شنوندگان خواهند توانست آنچه را که ارائه خواهید داد ببینند و بشنوند .
 - حروف و تصاویر در مقیاس بزرگ را برای نمایش انتخاب کنید تا همه بتوانند آن را ببینند .
 - برای هر موضوعی وسایل سمعی بصری مناسب آن را بکار ببرید .
 - قبل از شروع سخنرانی هیچ نوشته ای را بین حاضران توزیع نکنید، زیرا دانشجویان به جای اینکه به شما گوش فرا دهند مشغول خواندن نوشته ها خواهند شد مگر اینکه این نوشته ها برای جذب و همراهی بیشتر مخاطبان لازم باشد .
- برنامه ریزی برای زمان امتحانات

در این مرحله ترم تحصیلی تمام شده و باید خود را برای امتحانات پایان ترم آماده نمایید. چه در طول ترم به خوبی کار کرده باشید و چه به هر دلیلی این کار را انجام نداده باشید، این زمان فرصتی است که باید تمام امور عادی خود را تعطیل کرده و به مطالعه دس بپردازید. 20 روز تا 1 ماه در هر ترم فرصتی است که شما باید به کار فشرده بپردازید.

باید توجه کنید که به هر میزان که در مراحل قبلی کار کرده باشید، در این مرحله کار کمتری خواهید داشت.

برای استفاده از وقت فرجه امتحانات، توجه داشته باشید که این وقت بین همه دروس تقسیم شود و صرفاً به مطالعه اولین امتحان پرداخته نشود.

وقت را با توجه به آسان بودن یا مشکل بودن ماده درسی، تقسیم کنید.

3 یا 4 روز قبل از اولین امتحان، زمان مخصوص مطالعه امتحان اول است. بقیه وقت را ترجیحاً به صورت معکوس تقسیم کنید.

اگر دو امتحان در یک روز دارید و یا بین دو امتحان هیچ فاصله ای نیست، در زمان فرجه ها باید وقت بیشتری را به این واحدها اختصاص دهید.

باید سعی نمایید انتخاب واحد به گونه ای باشد که دو امتحان در یک ساعت نباشند. اما اگر مجبور شدید این کار را بکنید، از قبل با آموزش دانشکده هماهنگ کنید. در این گونه مواقع در سر جلسه به دانشجو هر دو ورقه امتحانی را می دهند. نباید جلسه امتحان اول را ترک و برای امتحان دادن به جلسه امتحان دوم رفت زیرا این کار مخالف مقررات آموزشی است.

برگرفته از کتاب هدایت و راهنمایی تحصیلی تالیف: رضوان حکیم زاده